

Vážený pan

Ministr vnitra Mgr. Bc. Vít Rakušan

a

Vrchní ředitel sekce vnitřní bezpečnosti a policejního vzdělávání

PhDr. Jan Paďourek, Ph.D.

Vážený pane ministře,

vážený pane vrchní řediteli,

děkujeme za možnost vyjádřit se k návrhu Nařízení vlády o stanovení výše a způsobu úhrady efektivně a účelně vynaložených nákladů na odposlech a záznam zpráv a příspěvku na uchovávání provozních a lokalizačních údajů. Nad rámec připomínek, které zasíláme v příloze tohoto dopisu, bychom rádi poznamenali následující.

Z veřejně dostupných zdrojů se jeví, že způsob, jakým Česká republika zákonem nutí poskytovatele služeb elektronických komunikací uchovávat záznam provozu a lokalizační údaje účastníků, je v rozporu s evropským právem. Usuzujeme tak nejen z řady rozsudků Evropského soudního dvora, ale i z posledního rozsudku ve věci novináře Jana Cibulky proti Ministerstvu průmyslu a obchodu. Písemné vyhotovení rozsudku ještě není k dispozici, ale z následujícího vyjádření soudkyně Městského soudu v Praze Jany Tondrové vypichujeme:

"Dospěli jsme k závěru, že stát selhal, když nepodrobil tuto zákonnou úpravu judikatuře Evropské unie. Přitom se nejedná o okrajovou záležitost, ale týká se to všech občanů České republiky, protože všichni jsou uživateli komunikačních technologií. Stávající právní úprava dává možnost shromažďovat jmenovaná data plošně až na dobu šesti měsíců, což je neúměrné ve srovnání s ostatními státy, které takovou úpravu buď nemají, nebo mají tuto dobu výrazně kratší."

Ze schváleného zákona i z návrhu Nařízení vlády, které máme nyní příležitost připomínkovat, navíc vyplývá zcela jasně, že podstatným způsobem nemění zásady regulace tak, aby nebyla v nesouladu s evropským právem a nálezy českých soudů. Máme proto obavy, abychom při zásadně snížené kompenzaci nákladů na pořízení systémů zachytávání, ukládání a uchovávání provozních a lokalizačních údajů nemuseli investovat ze zákonné povinnosti do zařízení, které bude v blízké budoucnosti muset pracovat podle zásadně jiného, s právem komfortního, regulačního rámce.

Operátoři se totiž nově mají spokojit s "příspěvkem", který fakticky dle našich propočtů nepokrývá všechny pořizovací a provozní náklady spojené s fungování systémů sloužících pro uchovávání dat. Zařízení pro sběr dat představují relativně vysoké náklady, jedná se o specializovaná zařízení, jejichž technické schopnosti běžný menší podnikatel pro běžný provoz sítě nepotřebuje. Na trhu nejsou dostupná levná a funkční zařízení pro menší operátory, která by zároveň vyhověla zákonným požadavkům (nejenom parametrům sběru dat, ale i kyberbezpečnostním regulacím) a zároveň by jejich financování plánovaný "příspěvek" plně pokrýval.

K tomu je třeba připomenout, že příspěvek konstruován diskriminačně směrem k malým podnikům a mikropodnikům, kterých je mezi poskytovateli služeb elektronických komunikací drtivá většina (jde o lokální a regionální operátory o počtu zákazníků v řádech jednotek tisíc). Technologie k plnění povinnosti jsou relativně drahé, jsou jednoúčelové a musí si je pořídit každý operátor. Příspěvek se má zvyšovat s počtem služeb, které operátor poskytuje. V praxi by tak došlo k tomu, že čím je operátor větší a čím více má služeb, tím větší procento nákladů na technologie potřebné k plnění povinnosti uchovávat data mu stát proplatí. Malí operátoři tak dostanou “příspěvek” ve výši menší části nákladů v přepočtu na aktivní přípojku, kdežto velkým subjektům pokryje většinu nákladů. To vnímáme jako nespravedlnost, kterou byste jako ústřední orgán státní správy neměli připustit.

Dostáváme se tak do situace, kdy se menší podnik dostává nejenom do nevýhody tím, že musí rozpočítat vyšší náklady mezi méně koncových zákazníků, ale navíc jej legislativa nutí pořídit zařízení, které při své velikosti pro organický provoz vlastní sítě nepotřebuje. To v situaci, kdy je zjevné, že se legislativní rámec změní, dostává segment menších podnikatelů do nezáviděníhodné situace.

Proč se domníváme, že se regulační rámec bude muset změnit? Nejen kvůli výše uvedenému rozsudku Městského soudu, ale také z důvodu připravované evropské legislativy na toto téma, jak je patrné v Komuniké Evropské komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému ekonomickému a sociálnímu výboru a Výboru pro regiony ve věci “ProtecEU: Evropská strategie vnitřní bezpečnosti” z 1. dubna 2025 (COM(2025) 148 final). Komuniké doslova říká následující:

*To follow up on the recommendations of the High-Level Group , the Commission will present in the first half of 2025 a roadmap setting out the legal and practical measures it proposes to take to **ensure lawful and effective access to data**. In the follow-up to this Roadmap, **the Commission will prioritise an assessment of the impact of data retention rules at EU level and the preparation of a Technology Roadmap on encryption, to identify and assess technological solutions that would enable law enforcement authorities to access encrypted data in a lawful manner, safeguarding cybersecurity and fundamental rights.***

Komise se také zavazuje k následujícímu:

prepare an impact assessment in 2025 with a view to updating rules on data retention at EU level, as appropriate

Je tak zjevné, že vyhodnocení dosavadních úprav a zveřejnění návrhu, jak na evropské úrovni tuto povinnost řešit, je doslova záležitostí několika týdnů. Evropská úprava bude bezpochyby výrazně užší, než česká. Zásadní a rychlé změny v proplácení nákladů, které mají čeští operátoři s plnění povinnosti platné v ČR, tak jsou ještě méně žádoucí, než se zdálo v době, kdy o nich jednal Parlament České republiky.

Jak jsme mnohokrát deklarovali během jednání, nijak se nebráníme vyšší kontrole toho, zda efektivně a účelně vynaložené náklady na zajišťování této povinnosti jsou skutečně efektivní a účelné. S čím ale zásadně nesouhlasíme, je konstrukce “příspěvku” v takové podobě, kdy nepokrývá častokrát ani provozní náklady na zajištění požadavku ze strany státu, který je de facto v nekomfortní s evropským právem.

Proto Vás žádáme, abyste odložili účinnost navrhovaného Nařízení vlády minimálně o dva roky a poskytli tak čas na vyjasnění toho, jak bude stát v zajišťování této povinnosti postupovat po přelomovém rozsudku Městského soudu i v návaznosti na připravovanou evropskou úpravu. Po dobu, než se jasně rozhodne na evropské úrovni o tom, jak bude celoevropsky upravena problematika uchování provozních a lokalizačních údajů, by měl být "příspěvek" rovný efektivně a účelně vynaloženým nákladům, aby podnikatelům nevznikaly zbytečné ztráty.

S přátelským pozdravem

Mgr. Jakub Rejzek

prezident VNICTP z.s.

Disclaimer: Společnost Vodafone se necítí být zastupována VNICTP ve věcech týkající mobilních sítí elektronických komunikací, tedy i tohoto návrhu.